

Zera Shimshon

by Rabbi Shimshon Chaim Nachmani zt"l

Published Mantua 1778*

Chapter XXXIV: Bamidbar (Num. 1:1–4:20)

Essay 4. The love of Israel and the love of Torah

מדרש רבה על פסוק הנ"ל, דבר אחר "והיה מספר" הדא הוא דכתיב "מים רבים לא יוכלו לכבות את-האֵהָבָה" וכו', ואמר "אם-יתן איש את-כָּל-הוֹן בֵּיתוֹ בְּאֵהָבָה", אָמַר ר' שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן בְּשֵׁמי אֵהָבֹת הַפְּתוּב מְדַבֵּר. ראשׁוֹ מְדַבֵּר בְּאֵהָבָתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שָׁאֵם יתְכַנְסוּ כָּל הָאוֹמֹת לִישׁוֹל הָאֵהָבָה שֶׁבִּינוּ לְבֵין יִשְׂרָאֵל אֵינָם יְכוּלִים, שְׁנָאֵמַר "מים רבים לא יוכלו לכבות את-האֵהָבָה" ואין מים רבים אלא אומות העולם וכו'. וסופו מְדַבֵּר בְּאֵהָבָתָהּ שֶׁל תּוֹרָה שָׁאֵם מִתְכַנְסִים כָּל הָאוֹמֹת וְאוֹמְרִים אָנוּ מוֹכְרִים כָּל מְמוֹנָנוּ וְעוֹשִׂים אֶת הַתּוֹרָה וְאֶת הַמִּצְוֹת אָמַר לָהֶם הַקָּב"ה אֶפִּילוֹ אַתֶּם מוֹכְרִים מְמוֹנְכֶם לַקְּנוֹת הַתּוֹרָה בְּזִיוֹן הוּא לָכֶם, "אם-יתן איש את-כָּל-הוֹן בֵּיתוֹ בְּאֵהָבָה בּוֹז יְבוֹזוּ לוֹ" וכו' עכ"ל. והוא תימא דאידך יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת שֶׁיּוּכְלוּ הָאוֹמֹת לִבְטֹל הָאֵהָבָה שֶׁבִּין הַקָּב"ה לְיִשְׂרָאֵל, וְעֵינֵינוּ לְעִיל סוֹף פְּרִשְׁתַּי נִיקְהֵל.

There is a **Midrash Rabbah** on the verse discussed in the **above** Essay, Num. 1:1–2.

Another explanation: "The number of the people of Israel shall be like that of the sands of the sea, which cannot be measured or counted; and instead of being told, 'You are Not-My-People,' they shall be called 'Children of the Living G-d.'" ¹ **This is as it is written:** "Vast floods cannot quench love, nor rivers drown it."² **And it says,** "if a man offered all his wealth for love, they would utterly scorn him."³

Rabbi Shmuel bar Nachman said: The verse speaks of two kinds of love. its beginning is referring to the love of Israel. Were all the nations of the world to assemble, to uproot the love that is between [G-d] and Israel, they would be unable, as it is stated: "Many waters cannot extinguish the love." "Many waters" is nothing other than the nations of the world

The end speaks of the love for Torah. Were all the nations to come and say, "We will sell all our possessions to fulfill the Torah and the commandments," the Holy One, Blessed be He, would say to them: "Even if you sell all your possessions to acquire the Torah, it is disgraceful to you, as it is written, "If a man offered all his wealth for love, they would utterly scorn him."

- Num. Rabbah 2:17

* English translation: Copyright © 2025 by Charles S. Stein. Additional essays available at <https://zstora.com>

¹ Hosea 2:1.

² Song of Songs 8:7.

³ Ibid.

This is astonishing: how could one even imagine that the nations could nullify the love between the Holy One, Blessed be He, and Israel? See above at the end of Chapter XXII, parashat Vayakhel, essay 9, where we also discuss this question.

וַיֵּשׁ לֹאמַר דְּבַפְרָק ג' דְּיוֹם טוֹב אָמַר ר' שְׁמַעוֹן בֶּן לֵקִישׁ שְׁלוֹשָׁה עָזִים הֵם: יִשְׂרָאֵל בְּאוֹמוֹת, כָּלֵב בְּחַיִּית, וְכֹו', וּפְרָשׁ רִש"י [ו]מֵהֶרֶשׁ"א קָשִׁים לְנֶצַח שְׁלֹא יִשׁוּבוּ מִפְּנֵי כָל כְּמוֹ כָּלֵב בְּחַיִּית עַכ"ל. וְהַקֵּב"ה אֵינוֹ מְשַׁרְה שְׁכִינָתוֹ אֲלֵא עַל הָעֲנוּיִם, כְּדִקְתִּיב "וְאֶת־דָּבָא וּשְׁפִלְרוּחַ", וְלֹא עַל הָעֲזִים, וְאִם יִתְפַּנְסוּ כָּל הָאוֹמוֹת לְהַקְשׁוֹת לְהַקֵּב"ה לָמָּה אוֹהֵב אֶת יִשְׂרָאֵל אִם הֵם עֲזִים וְלֹא עֲנוּיִם, לֹא יוֹעִילוּ כְּלוּם, דִּקְתִּיב "מִיָּם רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת־הָאֱהָבָה". וְהַשָּׁעַם הוּא לְפִי שְׁאֲדָרְבָּא הָעֲזוֹת שְׁלֵהֶם עֲשָׂאֵם זֻכִּים לְקַבֵּל הַתּוֹרָה, כְּדִאֲמָרֵינוּ הֵתֵם לָמָּה נִיתְּנָה תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי שֶׁהֵם עֲזִים. וּפְרָשׁ מֵהֶרֶשׁ"א מִפְּנֵי שֶׁהֵם עֲזִים וְיִלְמְדוּ הַתּוֹרָה כְּתִיקוּנָה שְׁהָרִי "וְלֹא הִבִּישׁוּ לְמַד" עַכ"ל. וְכָשֶׁ"שׁ קוֹשִׁיּוֹת וְתִירוּצִים הֵינֵנוּ לִימוּד הַפְּלִפּוּל וְהַהֲלָכָה וְקִיָּמָא לֵן חֲדֵי קב"ה בְּפִלְפּוּלָא. וְעוֹד אוֹהֵב ה' שְׁעָרֵי צִיּוֹן הַמְצוּיִינִים בְּהֲלָכָה. וְכָשֶׁ"שׁ חֻקָּה יֵשׁ יִרְאָה וּמִמִּילָא בָּאִים לִידֵי עֲנָוָה, שְׁהִירְאָה מִבִּיאָה לִידֵי עֲנָוָה כְּדִקְתִּיב "עֲקֵב עֲנָוָה יִרְאֵת ה'" וְכִתִּיב "וּבְעֶבֶר תִּהְיֶה יִרְאָתוֹ עַל־פְּנֵיכֶם" זֶה הַבּוֹשָׁה כְּדִאֲמָרֵינוּ בְּפָרָק ד' דְּנִדְרִים וְעִי"ש.

One can say that in chapter 3 of tractate Yom Tov, i.e., Beitzah 25b, we read: “Rabbi Shimon ben Lakish said: There are three who are brazen: The Jewish people among the nations; [the] dog among animals; [and the] rooster among birds.”

Rashi and the Maharsha explain: they are difficult to subdue and do not retreat before anyone, like a dog among animals. The Holy One, Blessed be He, only spreads out His Shechinah upon the humble, “with the contrite and lowly of spirit,”⁴ and not upon the brazen. Thus, because G-d prefers the humble, while Israel is apparently brazen, the nations might think that they can nullify the love between G-d and Israel.

However, even if all the nations were to gather and challenge the Holy One, Blessed be He, “Why do You love Israel, who are brazen and not humble,” it would not avail them at all, as it is written, “Many waters cannot extinguish the love.”

The reason is that to the contrary, their very brazenness made them worthy to receive the Torah, as it is said there in Beitzah 25b, “Why was the Torah given to Israel? Because they are brazen!” The Maharsha explains: Because they are brazen, and they will learn the Torah as it is intended, for “a timid person cannot learn.”⁵

When there are questions and solutions, this is the study of dialectics and halachah, and we hold that “the Holy One, Bless be He, rejoices in dialectics.”⁶ Also, G-d loves the gates of Zion, which are distinguished in the study of halacha.⁷ Also, when there is wisdom, there is fear of Heaven, which brings humility, for the fear of Heaven brings humility, as it is written, “The effect of humility is fear of the L-rd.”⁸ Also, it is written, “in order that the fear of [G-d] may be ever with you”⁹—this is shame, as it is said in chapter 4 of tractate Nedarim (20a), and see there.

⁴ Isaiah 57:15.

⁵ Pirkei Avot 2:5.

⁶ Judah ben Samuel Rosanes (1657-1727), *Parshat Derachim* 23:29 (Constantinople, 1727).

⁷ Berachot 8a.

⁸ Prov. 22:4.

⁹ Ex. 20:17.

וסופו מדבר באהבה של תורה שאם מתכנסים וכו' אנו מוכרים וכו' ועושים את התורה ואת המצוות משיב להם הקב"ה אפילו אתם מוכרים כל ממונכם לקנות התורה וכו'. ולכאורה קשה דמה תשובה היא זו, ומאי אפילו שייד כאן הלא גם הם אמרו למכור כל ממונכם וכו'. אמנם כשנבדוק שהם אמרו מוכרים אנו ועושים התורה והקב"ה משיב להם אפילו אתם מוכרים לקנות התורה, יובן הענין שפיר, דאיתא בפרק קמא דתגיגה מאי דכתיב "הנה צרפתיך ולא בכסף בחרתיך בכור עני", מלמד שחור הקב"ה על כל מדות טובות ולא מצא מדה טובה לישראל אלא העניות, הנינו דאמרי אנשי: יאה עניותא לישראל כנורדא סומקא לסוסקא חנורא. ופירש מהרש"א שקרא לעניות מדה טובה שמחזירן למוטב, ובהפך העשירות דכתיב "וכסף הרביתי לה ונהב" וכו' עכ"ל.

Reviewing the end of our Midrash: **“The end speaks of the love for Torah. Were all the nations to come and say, ‘We will sell all our possessions to fulfill the Torah and the commandments,’ the Holy One, Blessed be He, responded to them: ‘Even if you sell all your possessions to acquire the Torah, it is disgraceful to you.’ ”**

Apparently, this is difficult to understand, for what kind of answer is this? Why does it say “even if,” as though G-d were suggesting that, for hadn’t [the nations themselves] said that, when they said that they would sell all their wealth?

However, when we check that they said, “We will sell all our possessions and fulfill the Torah,” and the Holy One, Blessed be He, responded to them, “Even if you sell all your possessions to acquire the Torah,” the matter is understood well, for it is brought in the first chapter of tractate Chagigah:

What is the meaning of that which is written, “See, I refine you, but not as silver; I test you in the furnace of affliction.”¹⁰ This teaches that the Holy One, Blessed be He, sought after all good character traits, and He found only poverty to give to Israel . . . , which is as people say: Poverty is good for the Jewish people like a red bridle [is attractive] for a white horse.

- Chagigah 9b

The Maharsha explained that poverty is called a good quality because it brings a person back to proper conduct, and conversely, wealth leads one astray, as it is written, “I increased their silver and gold, which they used for Ba’al.”¹¹

ואם כן האומות אומרים הואיל שהעושר מעבב לקבל התורה הרי אנו מוכרים כל ממוננו ובנה יועיל לנו לעשות תורה ומצוות שיהיה לנו הפור עני. והשיב להם הקב"ה לא די שאין אתם יכולים לזכות בתורה מאחר שפסלתם אותה מתחלה וכבר זכו בה ישראל, וכתיב "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב", מורשה היא לנו ולא להם, וגוי שעסק בתורה חייב מיתה. אלא אפילו אתם מוכרים כדי לקנות את התורה כלומר שתהיו רוצים לזכות בתורתם של ישראל ליתן להם העושר שלכם, על דרך "עניינים היא למחזיקים בה", בזיון הוא לכם כדאמרינן בפרק ג' דסוטה הלל ושבנא אחי הו. הלל עסק בתורה, שבנא עבד עסקא. לסוף, אמר ליה: תא נערוב ולפלוג! יצתה בת קול ואמרה: "אם יתן איש את כלהוון ביתו באהבה בזו יבזוז לו", לפי שהיה לו לעשות כן מתחלה.

If so, the nations are saying: “Since wealth is an obstacle to receiving the Torah, we will sell all our possessions, and in this way, it will enable us to fulfill the Torah and commandments, as this will be the “furnace of affliction” for us.

¹⁰ Isaiah 48:10.

¹¹ Hosea 2:10.

The Holy One, Blessed be He, responded to them: “It’s not enough, for you are not able to merit the Torah after you initially rejected it, and Israel has already merited it.” This is as it is written, “Moses charged us with the Teaching as the heritage of the congregation of Jacob”¹²—it is our heritage and not theirs, and a gentile who engages in the Torah is liable to death.¹³ Rather, “even if you sell your possessions in order to acquire the Torah”—as if to say, that you want to merit the Torah of Israel by giving them your wealth, in the way that it says, “She is a tree of life to those who grasp her, and whoever holds on to her is enriched”¹⁴—it is disgraceful to you.

As it is said in chapter 3 of tractate Sotah:

Hillel and Shevna were brothers; Hillel engaged in Torah; Shevna entered into a business. In the end, [Shevna] said to [Hillel]: Come, let us join [our wealth] together and divide it. [I.e., Hillel would gain half of Shevna’s material wealth, and Shevna would gain half of Hillel’s spiritual wealth.] A Divine Voice issued forth and said: “If a man offered all his wealth for love, they would utterly scorn him.”

- Sotah 21a

וְעַדִּיין יֵשׁ לְדַקְדֵּק בְּהַאי קָרָא גּוּפֵיָא מַהוּ הַכֶּפֶל שֶׁל "בוֹז יָבוּזוּ לוֹ", וּמִהֲרָשׁ"א תִּירֵץ חֵד בְּעוֹלָם הַזֶּה וְחֵד בְּעוֹלָם הַבָּא ע"כ"ל. וְעוֹד יֵשׁ לוֹמַר דְּוָקָא בְּשִׁמְעוֹן אֲחֵי עֲזַרְיָה הוֹעִיל לְעֲזַרְיָה תוֹרָתוֹ שֶׁל שִׁמְעוֹן לִפִּי שְׂאֵם לֹא הָיָה מִסְפִּיק לוֹ כֹּל צָרְכּוֹ שֶׁמָּא לֹא הָיָה שִׁמְעוֹן לוֹמֵד, אֲבָל בְּשִׁבְנָא וְהִלֵּל אֶפְשָׁר שֶׁאֲפִילוֹ מִתְחִלָּה לֹא הָיָה מוֹעִיל כְּלוּם, לִפִּי שְׁכּוֹנֵת הִלֵּל הָיְתָה לְלִמּוּד עַל כֹּל פְּנִים כְּמוֹ שֶׁבִּאֲמַת עֲשָׂה, וּבְהִסְפָּקַת הַמְּזוֹנוֹת לֹא הָיָה לוֹמֵד יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה בְּלֹא הִסְפָּקָה, וּמִשּׁוּם הַכִּי אָמַר "בוֹז יָבוּזוּ לוֹ" בְּמַכְל שֶׁכֵּן שֶׁהִתִּין עַד שֶׁהִלֵּל גִּתְּחַכֵּם. וְעַיִין עוֹד לְקַמֵּן בְּשִׁיר הַשִּׁירִים עַל פְּסוּק "אֵחַ לֹא-פָדָה יִפְדֶּה אִישׁ" וְכוּ'.

We still need to check the verse itself, “they would utterly scorn him.” What is the intent of the **duplication** בּוֹז יָבוּזוּ [*boz yavuzu*]? When verbs are duplicated, the traditional interpretation is that it is for emphasis, and thus we have translated, “utterly scorn.” The Maharsha, in Sotah 21a, explained: “One [verb] refers to [scorn] in this world, and one [verb] to [scorn] in the World-to-Come.”

Also, it can be said that certainly with Shimon, brother of Azarya, also discussed in Sotah 21a, the Torah learning of Shimon helped Azaria, since if he had not supported all his needs, it’s possible that Shimon would not have been able to learn. But with Sheva and Hillel, it’s possible that even from the outset, it would not have availed [Sheva] to support Hillel, as Hillel’s intention was to study Torah regardless, as indeed he did. Even with financial support, he would not have studied more than he already did without it. For this reason, it said, “they would utterly scorn him,” since in any case [Shevna] waited until Hillel had already become wise.

See also later, in Chapter LV: Shir haShirim, Essay 17, on the verse, “A brother cannot redeem a man, or pay his ransom to G-d.”¹⁵

¹² Deut. 33:4.

¹³ Sanhedrin 59a.

¹⁴ Prov. 3:18.

¹⁵ Ps. 49:8.

ומה שאמרו ו"ל כל המביא דורון לתלמיד חכם כאילו הקריב בפורים וכל המהנה חכם מנכסיו וכו'. זהו במי שעושה זה בלי שום תנאי, אבל מי שעושה תנאי לזכות בתורתו, בזיון וגנאי הוא לו, שמוכיח הדבר שאינו עושה לשם שמים אלא לתקנת פרס ו"בוז יבוזו לו". וכן הוא הענין באומות העולם עם ישראל ובתשובת הקב"ה להם, לפי שבעושר שלקחם היו רוצים לקנות מעט מחלק שכר התורה של ישראל, הואיל שכבר אינם יכולים לזכות בתורה עצמה לפי שפסוליה מתחלה. אבל אין הכי נמי שאף האומות אם היו מחזיקים ביד ישראל כדי שיעסקו בתורה הנה להם שכר, כדאמרנו בפרק קמא דעבודה זרה שאומרים הרבה גשרים גשרנו וכו' ולא עשינו אלא כדי שישאל יעסקו בתורה, ואם הנה האמת כך היו ניצולים ועיי"ש.

As for what the [rabbis] of blessed memory said, “Whoever brings a gift to a Torah scholar, it is as though he has presented first fruits,”¹⁶ “and one who benefits Torah scholars with his property, [it is as though] he is cleaving to the Shechinah.”¹⁷ This is one who does so without condition, but regarding one who does so with the condition to acquire [the scholar’s] Torah, it is disgraceful and shameful for him. This proves that he is not doing so for the sake of Heaven, but in hope of reward, and “they would utterly scorn him.”

This applies for the nations of the world with Israel, and in the answer of the Holy One, Blessed be He, to them. For with their wealth, they wished to purchase a bit of the portion of the reward for the Torah of Israel, since they were not able to merit the Torah itself, having initially rejected it. However, indeed, even if the nations had supported Israel so they could engage in Torah, they would have received reward, as it is said in the 1st chapter of Avodah Zarah (2b), where the nations say: “We have built many bridges, we have conquered many cities, we have fought many wars, and we only did this so that Israel would engage in Torah [study].” If it had been the truth, they would have been saved.

וסמך ד[]רוש זה עם הפסוק "והיה מספר" וכו', לפי שבבאן המשילם הכתוב לחול, ואמרנו במדרש פרשה זו שנמשלו לחול שכמו שהחול אדם נוטל ממנו מלא קומצו ונותן לעיסה או לתוך התבשיל אין בריה יכול לט[]עמו שהוא מקהה את שיניו, כך הם ישראל, כל מי שהוא גוזלן או בוזן בעולם הזה, הוא מקהה את שיניו לעתיד לבוא עכ"ל. שמה נראה שישאל אינם עושים אלא אדרבא הכל שוללים ובוזזים אותם ונמצא שהם שפלים יותר מכל האומות. ועוד שהחול הוא לים ולמים, דהיינו האומות שמקטרגים עליהם, "מים רבים". וזהו שפיים הכתוב והיה "במקום אשר-יאמר להם לא-עמי אתם", לפי שהם עושים שאינם ראויים להיות לו לעם, "יאמר להם בני אל-חי".

This interpretation relies on the verse, “The number of the people of Israel shall be like that of the sands of the sea, which cannot be measured or counted; and instead of being told, ‘You are Not-My-People,’ they shall be called ‘Children of the Living G-d.’ ” This is because there the verse compares [Israel] to sand, and it is said in the Midrash for this parashah:

They are compared to sand, for just as when a person takes a handful of sand and places it into dough or a cooked food, no creature can taste it because it dulls the teeth, so too are Israel: anyone who robs or scorns them in this world will have his teeth dulled in the World-to-Come.

- Num. Rabbah 2:13

¹⁶ Ketubot 105b.

¹⁷ Ketubot 111b.

From this, it seems that Israel are not brazen, but on the contrary, all others overpower and plunder them, and thus they are lower than all the nations. Also, sand is against the sea and water, which is that the water represents the nations who oppose the sand, representing [Israel], as [the nations] are referred to as “many waters,” thus, “Many waters cannot extinguish the love.” This is what the verse concludes, “and instead of being told, ‘You are Not-My-People,’ ” because they are brazen and unworthy to be His people, “it shall be said to them: ‘You are children of the living G-d.’ ”

ובפֿשֿט הפֿסוק יִשׁ לְדַקְדֵּק "וְהָיָה בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יֵאָמֵר לָהֶם לֹא־עַמִּי אַתֶּם" וְכו' שְׁנֵי רֵאשִׁיט נִגְדֵּי הַדִּין וְיִשׁ מָקוֹם לִבְעַל דִּין לְחַלּוֹק. וְיִשׁ לֹמֵר הוֹאִיל וְשֶׁהִקְבֵּה בִּירָר לָנוּ הַמַּלְכוּת כִּדִּי שְׁלֹא גָלַף לְגִהֵנָם, אִם כֵּן הַגְּלוּת הוּא פְּרִיעַת חוּבוֹ שֶׁל הַקֵּב"ה. וְכִינֵן שְׁלֵקָה הָרִי הוּא פְּאֻחִיהָ, וּמִשּׁוֹם הֵכִי יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא מְזַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל "אֶל־דֶּרֶךְ הַגּוֹיִם אַל־תִּלְמְדוּ" וְכו' "כִּי־תִקְחוּת הָעַמִּים הַכֵּל הוּא" וְכו'.

We should also check the plain meaning of the verse, “and instead of being told, ‘You are Not-My-People,’ they shall be called Children of the Living G-d,” for this appears contrary to justice, and there is room for a litigant to protest. It can be said that since the Holy One, Blessed be He, selected the kingdoms for us as oppressors in order to spare us from Gehenna,¹⁸ if so, the Exile is payment of the debt of the Holy One, Blessed be He. “Once one has been flogged, he is like your brother,”¹⁹ and because of this, the prophet Jeremiah warned Israel, “Do not learn to go the way of the nations, and do not be dismayed by portents in the sky; let the nations be dismayed by them! For the laws of the nations are delusions”²⁰

וְאֵיךְאֵל בְּמִדְרָשׁ רַבֵּה עַל פֿסוק "מִשְׁכּוֹ וְקַחוּ לָכֶם צֹאן", אַתָּה מוֹצֵא אַרְבַּע פְּעָמִים בְּדֶף אֶחָד הָרָאָה יִרְמְיָהוּ גְנוּתָהּ שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה וְשִׁבְחוֹ שֶׁל מָקוֹם, שְׁנֵי אֲמָר "כִּי־תִקְחוּת הָעַמִּים הַכֵּל הוּא" וְכו', שְׁמַעְתֶּם גְּנוּתָהּ שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה בּוֹאוֹ וְשִׁמְעוּ שִׁבְחוֹ שֶׁל מָקוֹם, "מֵאִין כְּמוֹדָה" וְכו', שְׁמַעְתֶּם שִׁבְחוֹ וְכו' בּוֹאוֹ וְשִׁמְעוּ וְכו'.

It is brought in Midrash Rabbah on the verse, “Moses then summoned all the elders of Israel and said to them, ‘Draw out and take for yourselves lambs for your families, and slaughter the Passover offering’ ”²¹:

You find four times on one page that Jeremiah demonstrated the denigration of idol worship and praise of the Omnipresent, as it is said, “For the laws of the nations are delusions.” You have heard the denigration of idol worship; come and hear the praise of the Omnipresent, “There is none like You, L-rd.”²² You have heard the praise of the Omnipresent, come and hear the denigration of idol worship, etc.

- Ex Rabbah 16:2

¹⁸ Ex. Rabbah 51:7.

¹⁹ Megillah 7b.

²⁰ Jer. 10:2–3.

²¹ Ex. 12:21.

²² Jer. 10:6.

והטעם שהמדרש סמך זה הענין עם פסוק "משכו וקחו לכם", היינו משום דכתיב "ושחטו הפסח", דבשלמא בפסוקים הקודמים דהיינו בפירשת "החדש הזה לכם" לא צוה אלא שיקחו "שה תמים זכר בן-שנה" וכו', ולא קרא לו שם פסח שהרי שם הפסח הוא על "אשר פסח על-בתי בני-ישראל . . . בנגפו את-מצרים" ובשעת הלכיקה והשחיטה עדיין לא שייך שם זה. אלא שבאכילה קראו פסח מפני שהדילוג והפיסוח היה מממש בשעה שהיו אוכלים אותו. ואם כן שפיר אמר קרא "ונאכלתם אותו בחפזון" וכו'. אמנם בפסוק "משכו וקחו לכם" קשה דאידך קאמר "ושחטו הפסח" והלא בשעת שחיטה עדיין אינו מן הראוי לקרות לו שם זה. ומכל שכן שכתב "הפסח" בה"א הידיעה וקשה ואידך שייך ה"א הידיעה בדבר שעדיין לא בא לעולם.

The reason why the Midrash relies upon the verse, “Draw out and take for yourselves lambs” for this matter condemning idolatry, is because it is written at the end of the verse, “and slaughter the Passover offering.”

Granted, in the earlier verses, when G-d was instructed Moses, that is, in the section, “This month shall mark for you the beginning of the months; it shall be the first of the months of the year for you,”²³ He only commanded that we take a “lamb shall be without blemish, a yearling male,”²⁴ and there he did not call it a Passover offering. For the name of the Passover offering relates to “who passed over the houses of the Israelites in Egypt when smiting the Egyptians,”²⁵ and at the hour of taking the lambs and slaughtering them, this name was not yet relevant. Rather, it was only during the eating of it that it was properly called a Passover offering, because the skipping and passing over the houses of the Israelites was precisely at the time they were eating it. If so, it's fine that Scripture said, “and you shall eat it in haste; it is a Passover offering, for that night I will go through the land of Egypt and strike down every [male] first-born in the land of Egypt.”²⁶

However, in the later verse, when Moses was instructing the elders, and said, “Draw out and take for yourselves lambs,” it is difficult: how can he say “and slaughter the Passover offering,” for as we saw when G-d was instructing him, at the time of slaughtering, it was still not appropriate to call it by that name?

Even more so, it says “the Passover offering,” with the definite article *heh*, and it is difficult to understand: how is it appropriate to use the definite article for something that has not yet come into being?

לכן תירצו שפונת משה היתה לצוות לישראל שימשכו ויקחו להם זרה מהעבודה זרה ויקחו להם זרה שאין לה פח לא בעבר לא בעתיד לא בהווה וקחו להם "וכו", וכדי שיעשו זה בלב שלם הראה להם גנותה של עבודה זרה שאין לה פח לא בעבר לא בעתיד לא בהווה כדלקמן בסמוך. ואפשר נמי שזהו הטעם שהקב"ה רצה שידברו זה הציווי לעם בראש חדש ויקחו השנה בעשור, כדי שיראו ישראל שהעבודה זרה אין לה פח לא קודם הזמן ולא בזמן ממש ולא אחרי כן, שהרי הדיבור היה בראש חדש והלכיקה בעשור וזמן השחיטה בי"ד והפיסוח בט"ו, ואפילו הכי הפיסוח שיבא אחרי כן הוא כאילו כבר נעשה שהרי לזה השנה כבר מקדים וקורא אותו פסח.

Therefore, [the author of the Midrash] explained that Moses' intent was to command Israel to withdraw their hands from idolatry and to take for themselves sheep for a mitzvah,

²³ Ex. 12:2.

²⁴ Ex. 12:5.

²⁵ Ex. 12:27.

²⁶ Ex. 12:11-12.

as it is written, "Draw out and take for yourselves." In order that they do this wholeheartedly, he showed them the disgrace of idolatry, that it has no power, not in the past, not in the future, not in the present, as will be explained shortly. It is also possible that this is the reason why that Holy One, Blessed be He, wanted this command to be spoken to the people on Rosh Chodesh, while the taking of the lamb would happen on the tenth of the month, so that Israel would observe that the idol has no power: not before the time, not at the actual time, and not afterward. For the speech occurred on Rosh Chodesh, the taking of the lambs was on the tenth, the slaughtering was on the fourteenth, and the passing over of the Israelites' homes was on the fifteenth. Even so, the passing over that would occur later was already considered as if it had happened, since even now as Moses instructed the elders, the lamb was already called a Passover offering.

ומעתה נבא לדברי ירמיה שפנונתו היתה להראות לישראל טעמים נכוחים כדי שימאסו בעבודה זרה ויבטחו בהקב"ה, וקראו להם שבעבודה זרה לא היה בה מעולם שום פס ולא אפשר שיהיה בה לעתיד וגם עתה אין שום זמן שיהיה לה פס, דהיינו כל הזמנים עבר עתיד והווה, ואף אם תאמר שהפישופים יש להם קצת פס, זה אינו אלא עד שהקב"ה מתרצה, כגון שאין זכות לישראל, אפנים כשאינו רוצה דהיינו כשישראל זוכים אז מיד בטל פסם.

Now we return to the words of Jeremiah, whose intention was to show Israel compelling reasons to despise idolatry and place their trust in the Holy One, Blessed be He. He showed them that idolatry never had any power, and it's impossible that it will have any in the future, and also now there is no time that it will have power, that is, in all times, past, future, and present, it has no power. Even if one were to say that sorcerers have some power, this is only as long as the Holy One, Blessed be He, desires it, such as when Israel has no merit. But when He does not desire it, that is, when Israel is meritorious, then their power is immediately nullified.

ותחלה אמר להם איך תאמרו שמי שבא לעולם אחריכם יהיה אלוה עליכם אחר שראיתם מולדתו וחייושו. ולכן אמר "כִּי־חֲקוֹת הָעַמִּים הֶבֶל הוּא כִּי־עֵץ מִיַּעַר מִיַּעַר כָּרְתוּ מִעֵשֶׂה יַד־חֲרָשׁ" וכו'. ואתם בעצמכם ראיתם שמתחלה לא היה אלוה והיה עץ ואיך תאמרו עתה שהוא אלוה. ולא כן הקב"ה דכתיב ביה "אֲנִי רִאשׁוֹן" וכו'. ולזה אמר "מֵאִין כְּמוֹד ה' גָּדוֹל אֲתָהּ וְגָדוֹל שְׁמִי" וכו', שהיית ראשון וזהו גדולתך שהיית ראשון לכל האלוקות. וכשם שמי שנולד ראשון הנולדים אחריו צריף שיקבדוהו כן כלם צריכים לכבד לו. ועוד לפי שהוא קיים לעולם צריף לומר שהוא אלוה, מה שאין כן בעבודה זרה ש"באחת יבצרו ויכסלו" וכו' "מעשה חכמים כלם", וכשם שהם כלים ונפסדים כן כל מעשה האנשים כלה ונפסד ולא יתקיים, כי סוף הכלים להשתפר, ולא כן הקב"ה שהוא אחרון.

Initially, [Jeremiah] said to them: How can you say that someone who came into the world after you is your god, after you yourselves witnessed its birth and creation? So he said:

For the laws of the nations are delusions: For it is the work of a craftsman's hands. He cuts down a tree in the forest with an ax, he adorns it with silver and gold, he fastens it with nails and hammer, so that it does not totter. They are like a scarecrow in a cucumber patch, they cannot speak. They have to be carried, for they cannot walk. Be not afraid of them, for they can do no harm; nor is it in them to do any good.

- Jer. 10:3–5

But you yourselves saw that initially it was not a god, but rather a tree, so how can you now say that it is a god? But not so is the Holy One, Blessed be He, as it is written regarding him, “I am the first and I am the last, and there is no god but Me.”²⁷ For this reason, [Jeremiah] said, “There is none like You, L-rd, You are great and Your Name is great in power,” for You were the first, and that is Your greatness, that You were first among all the gods. Just as one who is born first should be honored by those born after him, so too, all must honor Him. Also, since He exists forever, it must be said that He is G-d, which is not the case with idolatry, for they are “both dull and foolish,”²⁸ etc., “made by skilled workers,”²⁹ and just as [the workers] will wear out and perish, so too the works of man will wear out and perish and not endure, for all vessels eventually break. But not so the Holy One, Blessed be He, Who is “the last.”

וְנִהְיוּ "נִהְיָ" אֱלֹהִים אֱמֶת הוּא-אֱלֹהִים חַיִּים וְמִלְדוֹ עוֹלָם, וְאֶפִּילוֹ אִם לֹא תִהְיֶה עֲבוּדָה זָרָה לֹא רִאשׁוֹן וְלֹא אַחֲרוֹן בִּרְק יִהְיֶה בָּהּ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ חֲדָשִׁים כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה אֱלֹהֵינוּ שֶׁבָּרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ הִיָּה נִמְצָא בּוֹ אֵיזָה מִמֶּשֶׁ. אָבֵל גַּם זֶה אֵינוֹ, וְלִכְּנֹ "כִּדְנָה תִּאֲמָרוּן לְהוֹם אֱלֹהֵיָא דִּי-שָׁמַיָא וָאָרֶקָא לֹא עֲבָדוּ יַאֲבָדוּ מֵאֲרַעָא" וְכו'.

This is the meaning of: “But the L-rd G-d is the true G-d, He is the living G-d, and the everlasting King.”³⁰ Even if idolatry had neither a beginning or an end, but had the power to make new heavens and earth, like our G-d who *ex nihilo* created heaven and earth, then it would have some substance. But even this is not so, and therefore, “Thus shall you say to them: Let the gods, who did not make heaven and earth, perish from the earth and from under these heavens.”³¹

אֲמָנָם הִקְבִּ"ה "עָשָׂה אָרֶץ בְּכַחוֹ מְכִין תִּבְלִ בְּחִקְמָתוֹ" וְכו', וְאִם לֹא עָשָׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְלֹא עָשָׂה כְּלוֹם רַק יֵשׁ בּוֹ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת אֵיזָה גַם הִיָּה בּוֹ אֵיזָה מְקוֹם לְטַעוֹת. אֲלֵא שְׂאֵף זֶה אֵינוֹ שֶׁאֵינוֹ רֹאִי לְכָלוֹם, "כִּי שֶׁקֶר נִסְכּוֹ וְלֹא-רוּחַ בָּם", אֲמָנָם "לֹא-כִּאֲלֵה חֵלֶק יַעֲקֹב", כִּי הוּא תְּקִיף וְיִכּוֹל. וְכְמוֹ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב "אֲנִי רִאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲדִי אֵין אֱלֹהִים", דְּמִשְׁמַע אֶפִּילוֹ כְּשֶׁפִּים.

However, the Holy One, Blessed be He, “made the earth by might, established the world by wisdom, and with understanding stretched out the skies,”³² and even if He had not created the heavens and the earth, and had done nothing else, but merely possessed the power to perform some miracle, there would still be some room for error to question His Divinity. But even this is not the case with idols: they are not fit for anything, for “their molten images are falsehood, and there is no breath in them.”³³ However, “not like these is the Portion of Jacob,”³⁴ for He is mighty and capable. As Scripture said, “I am the first and I am the last, and there is no god but Me,” which means not even sorcery.

²⁷ Isaiah 44:6.

²⁸ Jer. 10:8.

²⁹ Jer. 10:9.

³⁰ Jer. 10:10.

³¹ Jer. 10:11.

³² Jer. 10:12.

³³ Jer. 10:14.

³⁴ Jer. 10:16.

וכן בתחלת הדברות אמר "אנכי ה' אלהיך", ש"אלהי ישראל" נקרא ולא אלהי האומות, כדאיתא בילקוט על פסוק "לכו ונכחדם מגוי", כל זמן שישראל קיימין נקרא "אלהי ישראל", נעקר ישראל אלהי מי נקרא, הוי כי "עליך ברית יכרתו" כל מה שהם מתרגשים עלינו בשבילך עכ"ל. ואמר "אשר הוצאתיך" דאמרין בפרק קמא דחולין "אין עוד מלבדו" אמר רבי חנינא אפילו כשפים, ההיא איתתא דהנת קא מהדרא למשקל עפרא מתותיה דרבי חנינא, אמר לה שקולי לא מסתייעא מילתיך "אין עוד מלבדו" כתיב, והאמר רבי יוחנן למה נקרא שמם כשפים, שמכחישין פמליא של מעלה, שאני רבי חנינא דנפיש זכותיה.

Similarly, at the beginning of the Ten Commandments, "I the L-rd am your G-d, Who brought you out of the land of Egypt,"³⁵ that He is called "the G-d of Israel" and not "the G-d of the nations." As it is brought in the Yalkut Shimoni on the verse, "Let us wipe them out as a nation,"³⁶ "As long as Israel exists, He is called 'the G-d of Israel.' If Israel were uprooted, whose G-d would He be called? For if 'they have made an alliance against You,'³⁷ everything they stir up against us is because of You."³⁸

He said, "Who brought you out of the land of Egypt," as it is said in the first chapter of tractate Chullin:

"There is none other beside Him."³⁹ Rabbi Chanina says: And even sorcery [is not comparable]. A certain woman would try to take dust from beneath the feet of Rabbi Chanina [to perform sorcery and harm him]. He said to her: Take it; the matter will be ineffective for you. It is written: "There is none other beside Him."

But doesn't Rabbi Yochanan say: Why is [sorcery] called כשפים [keshafim]? [It is an acronym for] שמכחישין פמליא של מעלה ["that they diminish the Heavenly entourage"] [i.e., they function against the will of G-d].

Rabbi Chanina is different, as his merit is great [so sorcery has no effect on him].

- Chullin 7b

ועל זה אמר "אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך" וכו' הרי לה ראיה ש"אני ראשון . . . ומבלעדי אין אלהים" שהרי "הוצאתיך מארץ מצרים", והלא מצרים היתה מלאה כשפים ואף על פי כן הוצאתיך משם. שמע מינה ש"מבלעדי אין אלהים" ואפילו כשפים. ואם תאמר והלא אמר ר' יוחנן למה נקרא שמם כשפים שמכחישין פמליא של מעלה, לכן אמר הכותב "אנכי ה' אלהיך", ולא "אלהים", כלומר בשביל שאני אלהיך שאני אוהב אותך ביותר לפי שאתם עתידין לקבל התורה ויהיה רב זכותכם לכן הצלתי אתכם אף נגד הכישופים.

About this, He said, "I am the L-rd your G-d who took you out of the land of Egypt," this is proof that "I am the first and I am the last, and there is no god but Me," for I took you

³⁵ Ex. 20:2.

³⁶ Ps. 83:5.

³⁷ Ps. 83:6.

³⁸ Yalkut Shimoni, Psalms, remez 832:3.

³⁹ Deut. 4:35.

out of the land of Egypt.” For wasn’t Egypt full of sorcery, yet I took you out from there. From here you learn that “there is no god but Me,” not even sorcery.

Perhaps you’ll say, doesn’t Rabbi Yochanan say: Why is [sorcery] called **כְּשָׁפִים** [*keshafim*]? [It is an acronym for] **שְׁמִכְחִישֵׁין פְּמַלְיָא שֶׁל מַעְלָה** [“that they diminish the Heavenly entourage”] [i.e., they function against the will of G-d]. Therefore, Scripture said, “I am the L-rd your G-d,” and did not say “I am the L-rd, G-d,” as if to say, “because I am your G-d, that I love you more—because you are destined to receive the Torah, and your merit will be great—therefore, I saved you even in opposition to the sorcery.

וְזֶהוּ הַטַּעַם שֶׁבְּכָל הַמִּצְוֹת אוֹ רוֹבָם נִזְכָּר בָּהֶם יְצִיאַת מִצְרַיִם, כְּלוּמַר הוּאִיל שֶׁהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְחִשְׁבֹּתִי כְּאִילוֹ רַב זְכוּתְכֶם וּרְאוּיִים אַתֶּם לְהַנְצִיל אֶף מִן הַכִּישּׁוּפִים בְּשִׁבְיִל שְׁעִתִּידִים אַתֶּם לְקַבֵּל תּוֹרָה וּמִצְוֹת, מִשּׁוּם הֵכִי חַיִּיבִים אַתֶּם לְקַבֵּל מִצְוֹתַי וְלֹא לְמַרּוֹד בִּי כְּלָל וְעַקֵּר, כִּי עַל מִנַּת כֵּן הוֹצֵאתִיךָ מִשָּׁם "בְּיָד חֲזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה" הַפֶּה הַמְנַהֵג שֶׁנִּקְרָאוּ כְּשָׁפִים וְכו'.

This is the reason why for all the commandments, or most of them, the Exodus from Egypt is mentioned, as if to say: Since I took you out of the land of Egypt, and I considered your merit as great, and deemed you worthy to be saved even from sorceries, because you are destined to receive the Torah and commandments, because of this, you are obligated to accept my commandments, and not to rebel against Me. For it was on this condition that I took you out from there “with a mighty hand and an outstretched arm,”⁴⁰ opposite the natural order which is represented by sorceries.

וּבְדִרְשָׁא זֶה נִבְיִין מְדַרְשׁ תַּמּוּדָה עַל פְּסוּק הַ"ל וְ"ל, דְּבָר אַחֵר "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ" הֵדָא הוּא דְּכֶתִיב "אֲנֹכִי הַגִּדְתִּי וְהוֹשַׁעְתִּי וְהִשְׁמַעְתִּי". "אֲנֹכִי הַגִּדְתִּי" לְמִצְרַיִם שֶׁבְּרַחֲמֵם כִּדִּי שִׁיִּשְׁמְעוּ וְיִרְדְּפוּ אַחֲרֵיכֶם וְיִטְבְּעוּ בָּיָם שְׁנֶאֱמַר "וַיִּגֵּד לְמִלֵּךְ מִצְרַיִם כִּי בָּרַח הָעָם". "וְהוֹשַׁעְתִּי" אֶתְכֶם דְּכֶתִיב "וַיִּשְׁעֵה ה' בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם", "וְהִשְׁמַעְתִּי" לְאוֹמֹת הָעוֹלָם שְׁנֶאֱמַר "שִׁמְעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן". "וְאִין בְּכֶם זֶר" שְׁנֶאֱמַר "וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה אֶת־חֲתָנּוֹ" וְכו' עַכ"ל, דְּקָשָׁה מַה בָּא לְלַמְּדֵינוּ וְאִיךָ דָּרַשׁ דָּרַשׁ זֶה עַל פְּסוּק זֶה.

In this way, we can also understand a puzzling Midrash on the above verse:

Another explanation: “I am the L-rd your G-d”—this is as it is written: “I have foretold, I have saved, and I have announced, and no stranger was among you. So you are My witnesses—declares the L-rd—and I am G-d.”⁴¹

“I have foretold” to Egypt that you had fled, so they would hear and pursue after you and be drowned in the sea, as it says: “It was told to the king of Egypt that the people had fled.”⁴²

“I have saved, as it is written: “The L-rd saved Israel on that day from the hand of Egypt.”⁴³

⁴⁰ Deut. 4:34, 5:15, 26:8; Jer. 21:5; Ezek. 20:33, 20:34; Ps. 136:12.

⁴¹ Isaiah 43:12.

⁴² Ex. 14:5.

⁴³ Ex. 14:30.

“I have announced” to the nations of the world, as it says: ‘The peoples heard, they trembled.’⁴⁴

“And no stranger was among you,” as it is written: “And Moses sent away his father-in-law.”⁴⁵

- Ex. Rabbah 29:8

This seems difficult; what is the Midrash trying to teach, and how did it derive this interpretation from this verse?

ובמה שהקדמנו אתי שפיר, כי פונת הקב"ה היתה להודיע לישראל שמתוך שהוציאתם ממצרים על פרח צריך לומר שפחו גדול אף על הפישופים. והמדרש הרגיש קושיא אחרת על פסוק זה, איך תלה הכתוב כל השבח על יציאתם ממצרים, והלא עדיין נקראו תחת ממלכת מצרים, שהרי בקריעת ים סוף נאמר "וישע ה' ביום ההוא את ישראל" וכו' ומשמע "ביום ההוא" דוקא ניצולו ממצרים ולא קודם. ומשום הכי הביאו המדרש של "אנכי הגדתי" כדי להודיע שהפל הוא ענין אחד, ואין הכי נמי שההוצאה ממצרים היא העיקר והטפל נגדר אחריה.

Regarding what we presented earlier, it now fits well. For the intent of the Holy One, Blessed be He, was to inform Israel that since He took them out of Egypt, one must conclude that His power is greater even than sorcery. The Midrash sensed a different difficulty in this verse: How can the verse attribute all the praise to their Exodus from Egypt, when they were still technically under Egypt's dominion? For at the splitting of the Sea it says, The L-rd saved Israel on that day from the hand of Egypt,” and the meaning is “on that day” precisely they were saved from Egypt, and not beforehand. Because of that, [the Midrash] brought the explanation of “I have foretold,” to indicate that it is all one matter. Indeed, the Exodus from Egypt is the essential event, and the subsidiary matters follow after it.

ואמר "אנכי הגדתי" למצרים שברחתם כדי שישמעו ויירדפו וכו' והלא מצרים היתה מלאה פישופים ואצטגנינים ולמה לא הגידו להם האמת שישראל [ה] ינם בורחים ושהליכתם של מצרים היתה למיתה. אלא נדאי צריך לומר שהקב"ה סימא עיניהם ו"לא ידעו ולא גבינו". "והושעתם אתכם" אף על פי שמכחישיך פמלייא של מעלה, לפי שהייתם חביבים לפני ומנה תראו ש"אין עוד מלבדו". ועוד "והושעתם" לאומות העולם, שאם לא היתה משמיע לאומות העולם היתי אומר שמא אף האומות יש להם אלוה אחר כזה, אבל עתה שהודיעם זה הנס ו"שמעו עמים רגזון" וכו' שמע מינה ש"אין עוד מלבדו".

[The Midrash] said: “ ‘I have foretold’ to Egypt that you had fled, so they would hear and pursue after you and be drowned in the sea.” But wasn’t Egypt full of sorcerers and astrologers? Why not tell them the truth, that Israel was fleeing, and that the Egyptians’ pursuit would be to their death? Rather, it’s certainly necessary to say that the Holy One, Blessed be He, blinded their eyes, so they “neither knew nor understood.”⁴⁶ “ ‘And I saved’

⁴⁴ Ex. 15:14.

⁴⁵ Ex. 18:27.

⁴⁶ Isaiah 44:18.

you,” even though [the Egyptians] diminish the Heavenly entourage, because you were beloved before Me, and from this, you can see that “there is none other beside Him.”

Also, “‘I have announced’ to the nations of the world,” for if He had not made it known to the nations of the world, one might have said: perhaps the nations, too, have a god like this one. But now that He publicized this miracle and “the peoples heard, they trembled,” we hear from this that “there is none other besides Him.”

ועוד "ואין בכם זר", כלומר על פרחכם אתם חייבים לשמור מצוותי, שבשעה שקדשתי אתכם במעמד הר סיני שאז היו ככלה לחתן לא היה בכם זר שאינו ראוי להעיד, שאלמלא היה שם זר היה לכם מקום לומר שהקידושין בטליו, שכתב השלחן ערוך, חשן משפט (סימן ל"ו) עדים רבים שנמצא אחד מהם קרוב או פסול עדותם בטלה ובפרט אם באו להעיד וכו' ועיי"ש. ואם היו שם, היו מכונים להעיד על כבודו של הקב"ה שעשה עם ישראל והיה נפסל כל העדות בלה. ואפילו הערב רב שהיה עמם לא שמעו קולו של הקב"ה בסיני ולא ראו את כבודו. ודבר זה קבלה בדינו. ועיי' בש"ך פ"ה פרשת יתרו "אתם ראיתם" ולא הערב רב, "פה תאמר לבית יעקב" דוקא "נתגיד לבני ישראל" ולא זולת.

And furthermore, “and no stranger was among you,” as if to say, by necessity, you are obligated to observe My commandments. For at the time that I sanctified you standing at Mount Sinai, when you were like a bride to a groom, there was no stranger among you who was unfit to testify as witnesses to the marriage. For if there had been a stranger present, you could have claimed that the marriage was invalid. As the Shulchan Aruch, Choshen Mishpat (siman 36, se’if 1) writes: “If there were numerous witnesses and one was discovered to be a relative or otherwise disqualified, the entire testimony is void,” and especially if they came to testify [together], and see there.

If [such strangers] had been there at Sinai; they would have intended to testify about the glory of the Holy One, Blessed be He, that He performed with Israel, but then despite their good intentions, the entire testimony would have been invalidated. Even the mixed multitude who were with them did not hear the voice of the Holy One, Blessed be He, at Sinai, nor did they see His glory. This is a tradition we have received.

See in the commentary of the Shach on parashat Yitro: “‘The L-rd said to Moses: Thus shall you say to the Israelites: You saw that I spoke to you from the very heavens.’⁴⁷ ‘You saw,’ and not the mixed multitude. ‘So shall you say to the house of Jacob,’⁴⁸ specifically, and ‘tell the children of Israel,’⁴⁹ and not to others.”

* * *

⁴⁷ Ex. 20:19.

⁴⁸ Ex. 19:3.

⁴⁹ Ibid.